

Händelseutvecklingen i stort

1 oktober 1994 - 31 mars 1995

Uppgifter till NORDBAT 2:

- Ge humanitär hjälp med användande av humanitär verksamhet och medicinskt understöd.
- Övervaka militär aktivitet längs confrontation line inom Area of Interest (AOI).
- Övervaka Tuzla Safe Area genom närvaro och i samverkan med UNMO, ECMM, UNHCR, och NGO:s.
- Upprätthåll snöröjningsberedskap när så erfordras längs huvudvägarna i AOR.

Beredduppgifter:

- Understödja öppnandet av vägen TUZLA - DOBOJ - MAGLAJ.
- Assistera vid reparation av kraftledningar i BRCKO-området.
- Övervaka Total Exclusive Zone (TEZ).
- Understödja öppnandet av Tuzla Airbase.

Viktigare händelser följer i kronologisk ordning:

Syftet med denna kronologi är att översiktligt redovisa viktigare händelser varifrån de flesta erfarenheter som redovisas i slutrapporten är dragna.

5 oktober 1994

Första rotationen från BA 03 huvuddel anländer till Tuzla, innan denna omgång har 7:e komp roterat ned under V 435.

10 oktober 1994

C BA 03 övertar ledningen av bataljonen och blir C NORDBAT 2.

18 oktober 1994

Första firing close på S01. Dessa pågår sedan dagligen fram till 26 oktober.

25 oktober 1994

Planering av Operation Amanda slutförs. Den innebär att med understöd av flyg och stridsvagn visa BSA att OPT S 01 skall vara bemannat.

26 oktober 1994

Operation Amanda genomförs, OPT S01 utsätts för tung artillerield samt eld från pvkanoner och stridsvagnar varvid en dansk stridsvagn träffas. Elden besvaras av våra stridsvagnar med sammanlagt 21 skott, BSA fortsätter dock beskjutningen med andra enheter varvid bataljonschefen väljer att inte fortsätta operationen. Samtidigt hotas Tuzla av vedergällning från BSA om inte operationen avbryts.

20 november 1994

NATO utför flygbombningar mot krajinaserberna och bataljonen upplever sin första RED ALERT under några dygn.

6 december 1994

Firing-close vid R16, BSA avfyrar sex granater varav fyra med målträff. Blevande OP-huset, en lastbil samt en grävmaskin skadas av splitter. Inga personskador.

9 december 1994

Food-konvojen blir beskjuten norr Mostar. Fyra granater slår ner, varav en granat träffar en av lastbilarnas kylcontainer. Inga personskador. Konvojen kan fortsätta och kylcontainern kan lagas med tillfällig materiel.

23 december 1994

Eldupphörsavtal undertecknas av parterna.

29 december 1994

Chefen Armén besöker NORDBAT 2.

Nyårsafton 1994

Avtal om ett totalt vapenstillestånd undertecknas av parterna i Sarajevo. Denna skall träda i kraft från den 1 januari 1995 kl 1200. Samtidigt enas man om att utbyta samverkansofficerare med varandra från den 15 januari.

1 januari 1995

kl 12.00. Samtidigt enas man om att utbyta samverkansofficerare med varandra från den 15 januari.

2 januari 1995

Planering av OP-order 15 Peace 95 startar.

8 januari 1995

Samverkansofficer ur BSA placeras på TAB genom BHC.

9 januari 1995

BiH hotar att blockera TAB om inte BSA officeren snarast lämnar bosnisk mark. Blockaden skall träda i kraft 10 januari kl 00.00. Senare på kvällen meddelas att blockaden är uppskjuten 24 timmar. Planering påbörjas inom staben och förberdande order ges ut för att möta blockaden.

11 januari 1995

TAB blockeras av BiH och de hotar med att utvidga blockaden om inte BSA officeren flygs ut. Bataljonen arbetar intensivt med att ladda upp med förnödenheter på camper och OP.

13 januari 1995

7:e, 8:e och 9:e kompaniers camper och OP blockeras av ABiH.

16 januari 1995

9:e komp får göra en omplanering mellan plutonernas leave, DS åker istället för BS som är grupperade på ett blockerat OP.

20 januari 1995

BA 04 rekstyrka om 23 personer anländer. Begränsad möjlighet att genomföra rek ute i terrängen.

23 januari 1995

Blockaden hävs, men begränsningar läggs på rörelsefriheten och möjligheten att komma ut till våra OP och OPT.

24 januari 1995

BA 04 rekstyrka återvänder till Sverige. ABiH hävdar att fortsättningsvis så får bataljonerna inom SeNE endast ha ett fast OP/bat. För NORDBAT 2 skulle det vara S14 belägen långt från CL.

25 januari 1995

Operation Wilma planläggs. Den går ut på att i fyra steg sätta press på ABiH så att bataljonen kan röra sig ut till sina OP.

Steg 1: Intensiva förhandlingar och ständig närvaro vid 2:a kåren, samt att nyttja nationell och internationell press för att sätta press på politiska beslutsfattare.

Steg 2: Grupper avlösande plut i anslutning till CP upp till fem dygn för att ständigt trycka på för att komma igenom.

Steg 3-4: Beskrivs ej här eftersom de ej behövde användas.

27 januari 1995

Operation Wilma genomföres med stor entusiasm från alla soldater. Operationen lyckades mycket bra och var över på fyra timmar.

3 februari 1995

Efter ingripande av regeringen i Sverige åstadkommes ett möte i Visiko med ambassadör Erik Pierre, gen Rasim Delic chef för RBiH, chefen 2:a kåren brig Sead Delic, chefen SeNE brig Gunnar Ridderstad och chefen NORDBAT 2 öv Peter Lundberg. På mötet enades man om att NORDBAT 2 får ha sju fasta OP nära CL och dessa får fritt byggas ut, roteras och underhållas utan någon som helst framställan. Vidare överenskommelse att upprättande av OPT och humanitär verksamhet så skulle detta regleras via Weekly Patrol Plan.

4 februari 1995

Ambassadör Erik Pierre besöker NORDBAT 2 och genomför ett OP-dygn på S10.

1 mars 1995

En mycket allvarlig trafikolycka med en pbv ur 8:e komp inträffar kl 19.30 strax norr om 9:e komp camp. 6 soldater skadas varav en allvarligt och 3 soldater chockas. Alla transporterats till NorMedCoy där den svårast skadade opereras av kirurger från Gradina sjukhuset i Tuzla. Blodgivare mobiliseras på VL camps vilka mycket snabbt transporterats till NorMedCoy. Den svårt leverskadade Robert Fráhn från Halmstad, får sammanlagt 17 liter blod. Tack vare (1) en fungerande sjukvårdskedja, (2) ovan nämnda blodgivning och (3) Skickliga kirurger från Gradina, slutar det väl. Robert skriver själv om händelsen på sidorna 69-70.

12 mars 1995

Efter ett antal misslyckade försök och en skarp protest så lyckas NORDBAT 2 få till stånd ett möte med stf chef på 2:a kåren brig Makar. Mötet var givande och efter mötet så släpptes den lastbil med personal igenom CP i Simin Han, som under flera dagar varit förhindrad att åka ut till T18 för att slutföra vissa maskinarbeten.

19 mars 1995

BiH blockerar på kvällen A-coy camp samt tillåter inte 10:e pskkomp att åka ut till sina fasta OP T18 och T22. Samtidigt rapporteras det om stora truppöflyttningar av ABiH ut mot Sapna-tummen och Majevisa bergen.

20 mars 1995

Kl 05.40 inleder BiH anfall på två täter, mot Stolice och mot terrängen Lukavica i Norra delen av Majevisa-området. Anfallet understöds av kraftig artillerield.

23 mars 1995

ABiH förvägrar NORDBAT2 att rotera och underhålla de två fasta OP som ligger närmast striderna T 18 och T 22 i strid mot ingånget avtal. Kampanjplan Ronja utarbetas vilken bla innebär att sätta press på ABiH, genom att nyttja nationella och internationella media som bla visar på hur ABiH bryter mot ingångna avtal m.m.

31 mars 1995

Chefen BA 03 överlämnar befälet till Chefen BA 04.

Parternas verksamhet i stort

Inom bataljonens område har en lägesutveckling ägt rum som endast delvis varit förutsägbar och många nya handlingsmönster har uppvisats av den bosniska regeringsarmén. Utvecklingen hos den bosnienserbiska armén (BSA) har endast kunnat följas i mycket begränsad utsträckning.

Den bosniska regeringsarmén (ABiH) har ökat sin förmåga att leda och förflytta förband och mycket ny utrustning (främst personlig) har tillförts. Under de offensiver som ägde rum under hösten har ett handlingsmönster framträtt hos ABiH. Inför en offensiv har trupprörelserna ökats, vår rörelsefrihet har begränsats eller dragits in, ledningsresurser från 2:a kåren har uppträtt i området samt lättroliga anfallsbrigader har tillförts området. Dessa anfallsbrigader, (nummer före reorganisation) 212:e, 241:a, 242:e, 251:a och möjligen 252:e i 2:a kårens område, tillsammans med specialförband såsom Svarta Vargarna, bildar anfallstäterna. Under tiden pågår en beskjutning med olika former av eld för att tvinga bort eller åtminstone försvaga motparten i anfallsmålet. Därefter anfaller en eller flera anfallsbrigader, huvudsakligen som tyst anfall till fots, och tar målet vilket är beläget c:a 700-1000m in på motpartens område. När uppgiften är löst försvarar de tagen terräng några dygn till en vecka. Därefter övertas uppgiften av de förband som fanns i terrängen tidigare, men som inte når upp till samma militära kvalitet som anfallsbrigaderna. Anfallsbrigaderna består av unga män, 20-30 år, rekryterade från olika enheter med gemensamma kriterier: tidigare stridserfarenhet, framåtanda och vältränade och duktiga som soldater.

Under hösten noterades en strid där resultatet blev inneslutning av motparten och slutligen kapitulation från motparten, vilket är ett nytt mönster jämfört med ovan.

Under våren påbörjade 2:a kåren i samband med byte av kårchef, reorganisation av OG-organisationen till divisioner. 1:a OG övergick till att vara 21:a divisionen med högkvarter i Srebrenik, 2:a OG blev 22:a divisionen med högkvarter i Gracanica, 5:e OG blev 25:e divisionen med högkvarter i Tuzla och 4:e OG upphörde och sammanfördes med 6:e OG till den 24:e divisionen med högkvarter i Zivinice. 8:e OG i Srebrenica bedöms antingen inte reorganiseras eller gå upp i någon av de andra divisionerna. Eventuellt kan också ytterligare en division bildas, sammansatt av de tidigare omnämnda anfallsbrigaderna. Detta skulle kunna innebära att flera nu mer eller mindre stationära förband kan komma att få uppgifter som innebär omgrupperingar. Signaler kom från främst HVO-enheter i norra delen av området att man motsatte sig sådana uppgifter. I samband med omorganisationen byttes också en del chefer, främst på högre nivåer. De chefer som tillträdde karaktäriserades av att de är professionellt militärt utbildade och inte har direkt lokal anknytning. Reorganisationen skedde i den övergripande strukturen snabbt, men på lägre nivå i långsammare takt. Sammantaget skedde en uppstramning av den militära verksamheten och införande av en hårdare linje påbörjades.

Under mitten av mars infördes också begränsningar i rörelsefrihet för de flesta hjälpororganisationerna. Samtidigt förekom signaler om politiska förändringar till en mer nationalistisk/fundamentalistisk linje. Indikationer fanns också på hårdnande attityder mot olika etniska grupper, främst kroater.

I slutet av mars inleddes överraskande en offensiv från 2:a kåren/ABiH i Majevica-området varvid Tuzla utsattes för granatbeskjutning. Handlingsmönstret från höstens verksamhet upprepade sig i de delar av området där strider pågått.

Verksamheten i det civila samhället

Bataljonens övergripande samverkan gentemot det civila samhället har huvudsakligen handlagts av S5. Huvudprincipen har varit, att kompanierna har samverkat med civila myndigheter inom respektive område.

Kompanierna ges så stor handlingsfrihet som möjligt då förutsättningarna är olika för varje kompani. Samtliga kompanier har lyckats bygga upp ett gott samarbete och ett brett kontaktnät med civila myndigheter. Det sociala umgänget är av stor betydelse och kompanicheferna har varit väl medvetna om värdet av det förtroende som byggts upp mellan kompaniet och lokala parter.

Exempel på kompaniernas verksamhet är besök och understöd av flyktingläger, barnhem och skolor, stöd till olika hjälporganisationer med distribution av mat och andra

förnödenheter samt stöd till infrastrukturella projekt såsom vägbyggen, el- och vattenförsörjning.

S5 samverkan har främst varit inriktad mot Tuzla och regionala myndigheter. Denna samverkan kan indelas i tre olika områden:

1. Samverkan gentemot de civila förvaltningarna exempelvis Tuzla vägverk, det lokala telekommunikationsverket (PTT) och den civila sjukvårdsorganisationen.

Kontakterna har förmedlats via S5 till respektive befattningshavare inom staben vilka sedan samverkar direkt. För utvärderingen av dessa hänvisas till respektive tjänstegren.

2. Samverkan med civila myndigheter centralt, i huvudsak rör detta Tuzla kommun.

Förhållandet har varit mycket gott. Under hösten genomfördes i Tuzla en stor tredagarskonferens, Local democracy in Bosnia-Herzegovina and Europe. Konferensen samlade deltagare från de flesta europeiska länder, även Sverige. NORDBAT 2's bidrag till konferensen var bl a att säkerställa transporten av deltagarna upp från Split, och vissa kommandanturärenden.

Bataljonen genomförde på FN-dagen den 24 oktober ett s.k. ”open house” där syftet var att för civilbefolkningen och myndigheter presentera bataljonen och dess mandat.

Det visade sig, att många civila inte kände till bataljonens och UNPROFOR:S roll i området. Genom denna presentation ökades förståelsen för bataljonens närvaro och skapades ett förtroende mellan det civila samhället och NORDBAT 2

En aktivitet av mer udda karaktär var den uppstädning som skedde i mars månad. Bataljonen deltog med en hjulastare och ett antal truckar i ett städprogram i Tuzla. Under en tiodagarsperiod körde stab/ingkompaniet bort närmare 1500 ton sopor från stadens gator.

3. Samverkan med civilförsvaret. Denna samverkan har dels gått ut på att hjälpa civilbefolkningen exempelvis med spikande av plast för trasiga fönsterrutor. Underlag har hämtats från civilförvarsorganisationen.

Dessutom hade också NORDBAT 2 minröjargrupp samverkat med civilförsvarets minröjning för röjning av minor och blindgångare vilket varit mycket lärorikt. Civilförsvaret har ett omfattande behov av hjälp och prioriteringar måste ske. Det är lämpligt att avdela någon som stadigvarande håller denna kontakt för att ge lite mer stadga och kontinuitet åt verksamheten.

